

Tjänsteutlåtande
Socialförvaltningen

Till: Socialnämnden

Datum: 2022-06-08
Dnr SN 2022/0028

Svar på motion nr 3/2022 från Anders Borelid, (SD) – KBT-behandling för vuxna och ungdomar

Sammanfattning

Motion från Anders Borelid (SD) ”KBT-behandling för vuxna och ungdomar” väcktes i Kommunfullmäktige 2022-03-07, § 2:17. Motionen har remitterats till bl.a. Socialnämnden för besvarande.

Beslutsförslag

**Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå
Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta**

Anse motion nr 3/2022, KBT-behandling för vuxna och ungdomar från Anders Borelid (SD) besvarad med hänvisning till de metoder som finns inom socialförvaltningen och att Region Stockholm har ansvar för hälso- och sjukvård, där KBT behandling kan bedömas vara en aktuell behandling. Region Stockholms patientavgift för den enskilde är 250 kr (2022) för hälso- och sjukvård. Reglerna för högkostnadsskydd och frikort gäller. Insatser med stöd av socialtjänstlagen är kostnadsfria för den enskilde.

Bakgrund

Motionären yrkar i motionen att kommunen erbjuder invånare möjlighet till KBT-behandling och att kommunen redovisar kostnaden för en invånare som behöver denna behandling.

Förvaltningens slutsatser

Region Stockholm har ansvar för hälso- och sjukvård, där KBT behandling kan bedömas vara en aktuell behandling. Region Stockholms patientavgift för den enskilde är 250 kr (2022) för hälso- och sjukvård. Reglerna för högkostnadsskydd och frikort gäller.

Insatser med stöd av socialtjänstlagen är kostnadsfria för den enskilde. Socialförvaltningens vård- och behandlingsinnehåll baserad på KBT riktar sig främst till personer med beroendeproblematik men även till barn och unga samt deras

föräldrar. Inom socialförvaltningen finns medarbetare med viss kompetens avseende KBT. Inom förvaltningen finns olika behandlingsformer som ska matcha brukarens behov. Elva behandlingsformer redovisas i bilagan, varav flertalet ingår i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende.

Bilaga

Bilaga till motion 3/2022 – KBT för vuxna och ungdomar, daterad 2022-06-08

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Katrin Lindroth
Enhetschef

Yvonne Aili
Strateg

Expedieras
Kommunfullmäktige

Digitala Signaturer

Signerad med: Anställda
Signerad av: Katrin Lindroth, Enhetschef
Datum: 2022-06-10 12:36 +02:00

Signerad med: Anställda
Signerad av: Susanna Cleveborg Kiesel, Socialdirektör
Datum: 2022-06-10 13:25 +02:00

Socialförvaltningen

Datum: 2022-06-08

Dnr SN 2022/0028

Bilaga till motion nr 3/2022 – KBT-behandling till vuxna och ungdomar

Vad är KBT

KBT kan ses som ett paraplybegrepp som inrymmer ett flertal olika kognitivt och inlärningspsykologiskt viktade behandlingsmetoder. Det är således inte något enhetligt begrepp. Däremot finns det några centrala kännetecken som gemensamt utmärker de olika KBT modellerna under paraplyet. KBT kännetecknas av bland annat hög grad av vetenskaplighet, d.v.s. grundteorierna för KBT är testade i experimentella studier och den specifika metodiken är systematiserad och utvärderas kontinuerligt. KBT-modeller testas alltid mot andra behandlingsalternativ i så kallade randomiserade studier (RCT) för att påvisa om de är effektivare än annan behandling. Sammanfattningsvis är KBT en terapiform under ständig utveckling och det finns KBT influerade modeller för behandling av de flesta psykiska och psykiatriska störningar.

Begreppet psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa används som ett sammanfattande begrepp för både mindre allvarliga psykiska problem som oro och nedstämdhet, och mer allvarligare symtom som uppfyller kriterierna för psykiatriska diagnoser.

Det råder osäkerhet kring vad som avses med begreppen psykiskt välbefinnande, psykiska besvär och psykiatriska tillstånd. De statliga kunskapsmyndigheterna Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) presenterade 2020 en modell för begreppen (Socialstyrelsen et al., 2020). Där används begreppet psykisk hälsa som en sammanfattande beteckning för hela kunskapsområdet.

Psykiska besvär kan vara milda till svåra, och begreppet används där kriterier för psykiatrisk diagnos inte är uppfyllda. Psykiska besvär är vanligt förekommande och kan handla om normala reaktioner på påfrestningar i liv. Beroende på omfattning och individens livssituation kan hjälp och stöd behövas på olika sätt.

Vem har ansvar för KBT behandling?

Regionen ansvarar för uppgifter inom hälso- och sjukvården. Regionens obligatoriska uppgifter är bland annat hälso- och sjukvård. Merparten av

vården för personer med psykiska besvär och psykiatriska tillstånd sker inom Regionens primärvård, där individer kan få en bedömning av vårdbehov. Där finns kuratorer eller psykologer som kan erbjuda olika former av stöd, till exempel krisstöd, rådgivning eller psykologisk behandling. Men om läkaren bedömer att det behövs specialistvård så kan denne skriva en remiss till en psykiatrisk öppenvårds-mottagning men individen kan också göra en egenanmälan. I Österåker finns Aleris Psykiatri Åkersberga som är en allmän psykiatrisk mottagning som har avtal med region Stockholm och erbjuder psykiatrisk specialistsjukvård till personer över 18 år huvudsakligt boende i Österåkers kommun. Region Stockholm erbjuder även KBT-behandling på nätet. Barn och Ungdomspsykiatri upp till 18 år finns närmast i Danderyd (BUP), de samarbetar med och förstärker vården på de lokala öppenvårdsmottagningarna när en mer intensiv behandling behövs, men kan också erbjuda diagnostik och behandling för särskilda patientgrupper. Som patient kommer man oftast dit via remiss från den lokala öppenvårdsmottagningen.

Socialnämnden är den politiska ledning som har ansvar för kommunernas verksamhet enligt socialtjänstlagen. Till socialnämndens uppgifter hör bland annat att genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden, svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det. I arbetet med barn som far illa är socialförvaltningen skyldiga att samverka med bland annat hälso- och sjukvården, skolan och polisen. Socialförvaltningen är den myndighet som genomför barnskyddsutredningar.

Kunskapen och kompetensen om psykisk hälsa behöver finnas inom hälso- och sjukvård och i de verksamheter som barn och familjer vänder sig till i första hand, till exempel barn- och mödravårdscentralerna, primärvården och elevhälsan. Dessutom behöver tillgängligheten vara god till bedömning, utredning och behandling inom hälso- och sjukvården. Även inom socialförvaltningens verksamheter där man möter barn och unga och andra kommuninvånare behövs kunskap och kompetens för att upptäcka psykisk ohälsa. Socialtjänsten har rutiner för hur man vid behov samverkar med eller hänvisar till hälso- och sjukvården.

Kommunen och regionen delar ansvaret för missbruks- och beroendevården. Kommunens socialförvaltning ansvarar för behandlingsinsatser som öppen- och institutionsvård. Samsjuklighetsutredningen (SOU 2021:93) föreslår i ett delbetänkande en genomgripande reform av samhällets insatser till personer med samsjuklighet. Reformen förutsätter ett förändrat huvudmannaskap för vård och stöd till alla personer med skadligt bruk eller beroende. Förslagen före slås träda i kraft första januari 2025. Reformen består av olika delar bland annat att all behandling av skadligt bruk och beroende ska vara ett ansvar för regionernas hälso- och sjukvård. Uppsökande och andra förebyggande

insatser, socialtrygghet med fokus på funktionsförmåga, resurser och möjligheter till ett självständigt liv, anhörigstöd, samt insatser till barn och unga ska vara ett fortsatt och förtydligt uppdrag för Socialnämnden.

Nuvarande behandlingsinnehåll inom socialförvaltningen

Socialförvaltningens vård- och behandlingsinnehåll baserad på KBT riktar sig främst till personer med beroendeproblematik. Inom socialförvaltningen finns medarbetare med steg 1 utbildning inom grundläggande psykodynamisk familjeterapi (45 hp), beroendeterapeut (Folkhögskoleutbildning om 428 timmar). Nedan finns de behandlingsformer som kan användas varav flertalet ingår i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende.

- **KBT** med inriktning spel om pengar syftar till att ge personer kunskap, verktyg och stöd för att minska spelandet eller för att sluta spela.
- **Återfallsprevention**, en behandlingsmetod för att hjälpa individer att undvika återfall efter en inledd beteendeförändring. Återfallsprevention är en manual- och evidensbaserad metod som utgår från KBT. Metoden används vid flera olika problembeteenden.
- **CRAFT** har sin grund i KBT och motiverande samtal (MI) och strävar efter att hjälpa den närstående till beteendeförändringar som ska påverka förhållandet till personen med beroendeproblem. Målet är att hjälpa den närstående med strategier som ökar sannolikheten att förbättra relationen mellan familjemedlemmar och att få personer med missbruk/beroende att påbörja behandling.
- **CRA** (Community reinforcement approach) manualbaserad metod baseras på tekniker från KBT men har också inslag av psykosocial behandling och psykosociala stödinsatser.
- **HAP** är en manualbaserad KBT orientering metod med fokus på integration av känslor, kognitiv utveckling och beteendeförändring. I metoden tas hänsyn till substansens hämmande inverkan på kognitiva funktioner och följer den farmakologiska utsöndringsprocessens stadier.
- **Tolvstegs behandling** bygger på antagandet att alkoholberoende är en kronisk sjukdom som inte kan botas men som kan hejdas genom helnykterhet. Den syftar därför främst till att ge patienten kunskap och insikt om beroendets negativa konsekvenser.
- **Lejdaren**, ett barnprogram för barn som växer upp i familjer med pågående beroende eller i familjer där det tidigare funnits ett beroende. Barnen får veta att det inte är ensamma om sina upplevelser vilket ger stöd och skapar möjlighet till förändring.
- **Case management** är en insats som samordnar vården för personer med allvarliga psykiska funktionshinder för att de ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt.
- **Psykosocial behandling** har till syfte att ge individen en ökad kontakt med och kunskap om hur han eller hon fungerar i relation till

andra och till sig själv och därigenom minska psykiska symtom samt förebygga att de återkommer.

Socialförvaltningens öppenvård som riktar sig främst till barn och unga samt deras föräldrar har i huvudsak en karaktär av familjebehandling av medarbetare som har olika former av utbildningar där det ingår viss kunskap om KBT. Det finns en medarbetare med steg 1 grundläggande KBT utbildning (45 hp) med inriktning mot barn. Syftet med familjebehandling är att barnens skyddsfaktorer ska öka. Exempel på skyddsfaktorer är att barnet har en trygg känslomässig anknytning till sina föräldrar. Det finns också möjligheter till program och kurs enligt följande:

- **Komet** är ett program med grunden i KBT som riktar sig till föräldrar som ofta hamnar i konflikter och bråk med sina tonåringar och har svårt att hantera detta. Målet är att erbjuda familjer en utbildning i metoder som minskar bråk och konflikter och förbättra relationerna. Det finns ett vetenskapligt stöd för Komet.
- **Tryggare barn**, en kurs i lugnt föräldraskap. Fokus ligger på att stärka relationen och att förebygga risksituationer mellan barn och föräldrar.

De behandlingsmetoderna som beskrivs ovan bidrar till att nå målen i Agenda 2030, som är FN:s handlingsplan för människors och planetens välbefinnande. Behandlingsmetoderna bidrar till att genomföra mål nr 3 om hälsa och välbefinnande.

Kostnader för KBT behandling

Region Stockholm har från och med april 2022 en egenavgift för hälso-sjukvård med 250 kr per besök. Reglerna för högkostnadsskydd och frikort gäller. Vård- och behandlingsinsatser med stöd av socialtjänstlagen är kostnadsfria.

Utbildningskostnaderna för KBT beror på valet av utbildning och vem som genomför den. Psykoterapeutprogrammet (KBT) 90 hp, på Svenska institutet för kognitiv psykoterapi kostar 38.000 kr + 25 % moms per termin kostnader för litteratur tillkommer. Utbildningen sträcker sig över sex terminer på halvfart till en kostnad av 228 000 kr för sex terminer och omfattar teoretiska föreläsningar, seminarier, eget klientarbete under handledning och egenterapi 30 timmar som bekostas separat. Vikariekostnader tillkommer under utbildningsperioden med ca 180 000 kr per medarbetare. En uppskattning av den totala kostnaden per medarbetare är 500 000 kr.

Sverigedemokraterna
Trygghet & Tradition

nr 3/2022

ÖSTERÅKERS KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN 2022-03-03
D.nr: KS 2022/0046-1

Motion till Österåkers fullmäktige

KBT behandling för vuxna och ungdomar

I dagens Sverige ökar psykisk ohälsa. Vi hör politiker dagligen prata om insatser som bör göras, och pengar som avsätts för ändamålet. Kognitiv beteendeterapi KBT, är en form av psykoterapi där målet är att lära sig nya beteenden och tankemönster för att minska de psykologiska besvären. Hur ser det ut i vårt Österåker? Vilken möjlighet har en invånare i kommunen att erbjudas KBT?

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna Österåkers kommun:

-Att kommunen redovisar möjligheten och kostnaden för en invånare som behöver KBT behandling

För Sverigedemokraterna Österåkers kommun

Anders Borelid

Anders Borelid Gruppledare

Remiss av motion nr 3/2022

Dnr: KS 2022/0046

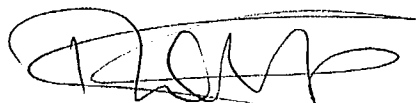
Motionen väcktes i KF 2022-03-07 KI' § 2:17 "KBT' behandling för vuxna och ungdomar"

Anmäl på tåg och besvara så snart som möjligt.

Remittering sker i enlighet med nedanstående nämnd/styrelsens reglemente:

Nämnd	Remiss X = JA	Kommentar
Kommunstyrelsen, Produktionsförvaltningen	X	Ansvar för elevhälsan i skolor i egen regi, i enlighet med Kommunstyrelsens reglemente § 2
Byggnadsnämnden		
Förskole- och grundskolenämnden		
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden		
Kultur - och fritidsnämnden		
Miljö- och hälso- skyddsnämnden		
Socialnämnden	X	Ansvar i enlighet med § 1, Socialnämndens reglemente
Tekniska nämnden		
Val- och demokratinämnden		
Vård- och omsorgsnämnden		

Till nämnd/styrelse remitteras härmed bifogad motion för behandling.

Michaela Fletcher (M)
Kommunstyrelsens ordförande